

Αββάς Δωρόθεος: Λόγος για το ψέμα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Θ΄

Θέλω νά σᾶς θυμίσω, ἀδελφοί μου, λίγα γιά τό **ψέμα**. Γιατί δέν βλέπω νά πολυφροντίζετε νά κρατᾶτε τή γλώσσα σας καί γι' αὐτό εὔκολα παρασυρόμαστε σέ λάθη. Βλέπετε, ἀδελφοί μου, ὅτι γιά κάθε πράγμα, ὅπως πάντα σᾶς λέω, παίζει ρόλο ἡ **συνήθεια** καί στό καλό καί στό κακό. Χρειάζεται λοιπόν μεγάλη προσοχή καί ἄγρυπνη φροντίδα, γιά νά μήν μᾶς ξεγελάει τό ψέμα. Γιατί **κανένας ἀπ' αὐ-τούς πού λένε ψέματα δέν ἐνώθηκε μέ τό Θεό**. Τό ψέμα δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τό Θεό. Γιατί εἶναι γραμμένο: «Τό ψέμα πηγάζει ἀπό τόν πονηρό». Καί σ' ἄλλο σημεῖο ἔχει γραφεῖ ὅτι: «Ὁ διάβολος εἶναι ψεύτης καί πατέρας τοῦ ψεύδους» (Ἰωάν. Η΄ : 44). βλέπετε λέει τό διάβολο πατέρα τοῦ ψεύδους. Ἡ δέ **ἀλήθεια εἶναι ὁ Θεός**. Γιατί Αὐ-τός λέει: «Εγώ εἶμαι ἡ ὁδός καί ἡ ἀλήθεια καί ἡ ζωή» (Ἰωάν. Δ΄ : 16). Καταλαβαίνετε λοιπόν **ἀπό Ποιόν χωριζόμαστε καί μέ ποιόν δενό-μαστε μέ τό ψέμα**. Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι δενόμαστε μέ τό διάβολο. Ἄν πραγματικά θέλουμε νά σωθοῦμε, ἔχουμε ὑποχρέωση μέ ὅλη τή δύναμη καί μέ κάθε φροντίδα ν' ἀγαπᾶμε τήν ἀλήθεια καί νά φυλαγόμαστε ἀπό κάθε εἶδους ψέμα, γιά νά μήν μᾶς χωρίσει ἀπό τήν ἀλήθεια καί τή ζωή.

Υπάρχουν δέ τρείς διαφορετικοί τρόποι για να πεϊ κανείς ψέματα.

Ο ένας είναι τό να πεϊ κανείς ψέματα **μέ τό νοῦ του**, ὁ ἄλλος τό να πεϊ ψέματα **μέ λόγια** καί ὁ τρίτος τό να πεϊ ψέματα **μέ ὀλοκληρη τή ζωή του**. Ἐκεῖνος πού **μέ τό νοῦ του** λέει: «Γιά μένα λένε». Καί ἄν σταματήσουν να μιῶνε, πάλι ὑποψιάζεται ὅτι σταμάτησαν γι' αὐτόν. Ἄν τοῦ πεϊ κανείς μιά κουβέντα, ὑποψιάζεται ὅτι τήν εἶπε ἐπίτηδες γιά να τόν στενοχωρήσει. Καί μ' ἕνα λόγο, σέ κάθε πράγμα ἔτσι ὑποψιάζεται τόν ἀδελφό του, λέγοντας: «Γιά μένα τό 'κανε αὐτό, γιά μένα τό 'πε ἐκεῖνο. Γι' αὐτό τό λόγο ἔκανε τοῦτο τό πράγμα».

Αὐτός εἶναι πού μέ τό νοῦ του λέει ψέματα. Γιατί δέν λέει τίποτα ἀληθινό, ἀλλά ὅλα εἶναι βασισμένα στίς **ὑποψίες**. Ἀπ' αὐτό τό λόγο λοιπόν γενιοῦνται περιέργειες, καταλαλιές, κρυφακούσματα, διαμάχες, κατὰ κρίσεις. Τυχαίνει καμιά φορά να ὑποψιαστεῖ κάποιος κάτι καί τά πράγματα ν' ἀποδείξουν ὅτι ἦταν ἀληθινό. Καί γι' αὐτό ἀκριβῶς ἰσχυρίζεται ὅτι, ἐπειδή θέλει να διορθώσει τόν ἑαυτόν του, πάντοτε κινεῖται μέ καχυποψία καί περιέργεια, κάνοντας τήν ἀκόλουθη σκέψη: «Ἄν μιλάει κανείς ἐναντίον μου κι ἐγώ τόν ἀκούσω, θά καταλάβω ποιό εἶναι τό σφάλμα πού μέ κατηγορεῖ καί θά διορθωθῶ».

Πρῶτα – πρῶτα λοιπόν, αὐτή ἡ **προκατάληψη** πού δέχεται στήν ψυχή του εἶναι ἔργο τοῦ πονηροῦ. Γιατί ἄρχισε μέ τό ψέμα, δηλαδή, χωρίς να ξέρει ὑποψιάστηκε αὐτό πού δέν ἤξερε. Πῶς μπορεῖ λοιπόν κακό δέντρο να κάνει καλούς καρπούς; Ἄν ὅμως θέλει να διορθωθεῖ ἐντελῶς, ὅταν τοῦ πεϊ ὁ ἀδελφός: «Μήν τό κάνεις αὐτό» ἢ «γιατί τό ἔκανες ἐκεῖνο;» να μήν ταραχθεῖ, ἀλλά να βάλει μετάνοια καί να τόν εὐχαριστήσῃ καί τότε θά διορθωθεῖ. Καί ἄν δεῖ ὁ Θεός ὅτι εἶναι τέτοια ἡ πρόθεσή του, δέν θά τόν ἀφήσῃ ποτέ να πλανηθεῖ, ἀλλά ὅπωςδήποτε θά τοῦ στείλῃ τόν κατάλληλο ἄνθρωπο γιά να τόν διορθώσει. Τό να πεϊ ὅμως ὅτι: «Ἐπειδή θέλω να διορθωθῶ, πιστεύω στίς ὑποψίες μου καί κατά συνέπεια, συνηθίζω να κρυφακούω καί να περιεργάζομαι», αὐτό εἶναι μιά σκέψη πού τοῦ τή βάζει καί τή δημιουργεῖ ὁ διάβολος, θέλοντας να τόν καταστρέψῃ.

Ὅταν κάποτε βρισκόμουν στό κοινόβιο, εἶχα τόν πειρασμό να προσπαθῶ να συμπεράνω τήν ἐσωτερική κατάσταση κάποιου ἀπό τίς κινήσεις του. Μοῦ συνέβη λοιπόν ἕνα σχετικό γεγονός. Μιά φορά, καθώς στεκόμουν, προσπερνάει μιά γυναίκα πού βάσταζε ἕνα σταμνί νερό, καί δέν κατάλαβα πῶς παρασύρθηκα καί πρόσεχα τά μάτια της. Ἀμέσως τότε μοῦ γεννήθηκε ὁ λογισμός ὅτι ἦταν πόρνη. Μόλις λοιπόν μοῦ εἶπε αὐτό ὁ λογισμός, πολύ στενοχωρήθηκα καί τό ἀνέφερα στό Γέροντα, τόν Ἀββά

Ἰωάννη, μ' αὐτόν τόν τρόπο: «Γέροντα, ἂν χωρίς νά θέλω δῶ μιά κίνηση κάποιου καί συμπεράνω μέ τό λογισμό τήν κατάσταση πού βρίσκεται, τί πρέπει νά κάνω;» Καί μοῦ ἀπάντησε ὁ Γέροντας κατ' αὐτόν τόν τρόπο: «Τί λοιπόν, δέν συμβαίνει πολλές φορές νά ἔχει κανεῖς κάποιο φυσικό ἐλάττωμα καί μέ πολύ ἀγώνα νά τό ξεπεράσει; Δέν μπορείς ἀπ' αὐτό νά καταλάβεις τήν κατάστασή του. Ποτέ λοιπόν νά μήν πιστεύεις στίς ὑποψίες σου, γιατί στραβός ὁδηγός καί τά ἴσια τά κάνει στραβά. Οἱ ὑποψίες εἶναι ψεύτικες καί βλάπτουν».

Ἀπό τότε καί ἂν ἀκόμα μοῦ ἔλεγε ὁ λογισμός γιά τόν ἥλιο ὅτι εἶναι ἥλιος, ἢ γιά τό σκοτάδι ὅτι εἶναι σκοτάδι, δέν τό πίστευα. Ἐπειδή δέν ὑπάρχει τίποτα βαρύτερο ἀπό τίς ὑποψίες. Εἶναι τόσο πολύ βλαβερές, γιατί μένουν πολύ καιρό μέσα μας καί ἀρχίζουν νά μᾶς πείθουν νά νομίζουμε ὅτι βλέπουμε καθαρά, πράγματα πού οὔτε ὑπάρχουν οὔτε ἔχουν γίνει.

Καί ἄλλα παρόμοια σέ διάφορες περιστάσεις μᾶς εἶπαν οἱ Πατέρες γιά νά μᾶς προφυλάξουν ἀπό τό κακό πού φέρνουν οἱ ὑποψίες. Ἄς φροντίσουμε λοιπόν, ἀδελφοί μου, μέ ὅλες μας τίς δυνάμεις **νά μήν δίνουμε ἐμπιστοσύνη ποτέ στίς ὑποψίες μας**. Τίποτα δέν ἀπομακρύνει τόσο πολύ τόν ἄνθρωπο ἀπό τό νά παρακολουθεῖ καί νά ἐλέγχει τίς ἀμαρτίες του, καί τίποτα δέν τόν κάνει τόσο πολύ ν' ἀσχολεῖται μ' ὅσα δέν τόν ἀφοροῦν ὅσο αὐτές. Ἀπ' αὐτό τό πάθος δέν μπορεί νά προκύψει τίποτα καλό, ἀπ' αὐτό συμβαίνουν μυριάδες ταραχές, μυριάδες στενοχώριες, ἀπ' αὐτό ποτέ δέν βρίσκει καιρό ὁ ἄνθρωπος ν' ἀποκτήσει τό φόβο τοῦ Θεοῦ. Λοιπόν κι ἂν ἀκόμη ἡ δική μας ἢ κακία σπεῖρει ὑποψίες στήν ψυχή μας, ἀμέσως ἄς τίς μετατρέψουμε σέ καλές σκέψεις καί τότε δέν θά μᾶς βλάπτουν. Γιατί **εἶναι καταστρεπτικές οἱ ὑποψίες καί δέν ἀφήνουν τήν ψυχή ποτέ νά βρεῖ τήν εἰρήνη της**. Νά, αὐτό ἀκριβῶς εἶναι τό ψέμα πού ζοῦμε μέ τό μυαλό μας.

Ἐκεῖνος δέ πού ψεύδεται **μέ λόγια** εἶναι αὐτός πού, ὅταν, ἄς ὑποθέσουμε, βαριέται νά σηκωθεῖ γιά τήν ἀγρυπνία, δέν λέει: «Συγχώρεσέ με, γιατί βαρέθηκα νά σηκωθῶ», ἀλλά λέει: «Εἶχα πυρετό, ἤμουνα ζαλιζόμενος, δέν μπορούσα νά σηκωθῶ, δέν εἶχα κουράγιο».

Καί λέει δέκα λόγια ψεύτικα, γιά νά μήν βάλει μιά μετάνοια καί ταπεινωθεῖ. **Ἄν ὅμως κάποιος τόν κατηγορήσει γιά κάτι, προσπαθεῖ ἐπίμονα μέ τίς ἀντιρρήσεις του καί τίς ψευτοευγένειές του νά ἀνασκευάσει τήν κατηγορία μόνο καί μόνο γιατί δέν τήν σηκώνει**. Παρόμοια συμβαίνει, ἂν τύχει καί λογομαχήσει μέ τόν ἀδελφό του. Δέν σταματάει τότε

νά δικαιολογεῖται καί νά λέει: «Ἐσύ ὁμως εἶπες, ἐσύ ἔκανες, ἐγώ δέν εἶπα, ἐκεῖνος εἶπε, αὐτό, ἐκεῖνο», μόνο καί μόνο γιά νά μήν ταπεινωθεῖ.

Πάλι, ἂν ἐπιθυμήσει κάποιο πράγμα, δέν ἀνέχεται νά πεῖ: «Ἐπιθυμῶ αὐτό», ἀλλά γυροφέρνει τά λόγια του λέγοντας: «Ἐποφύρω ἀπ' αὐτό, καί χρειάζομαι ἐκεῖνο» ἢ «μοῦ εἶπαν νά κάνω αὐτό», καί λέει τόσα ψέματα μέχρι νά πραγματοποιήσει τήν ἐπιθυμία του.

Γιατί **κάθε ἁμαρτία γίνεται ἢ ἀπό φιληδονία ἢ ἀπό φιλαργυρία ἢ ἀπό φιλοδοξία**. Παρόμοια καί τό ψέμα, γι' αὐτούς τούς τρεῖς λόγους λέγεται. Ἡ γιά νά μήν κατηγορηθεῖ κανεῖς καί ταπεινωθεῖ ἢ γιά νά μήν κάνει κάποιο θέλημα ἢ γιά νά κερδίσει κάτι. Καί δέν σταματάει αὐτός πού ψεύδεται ἀπό τό νά γυροφέρνει ἐδῶ καί ἐκεῖ καί νά μηχανεύεται πάντοτε τί νά πεῖ μέχρι νά καταφέρει τό σκοπό του. Αὐτός ποτέ δέν γίνεται πιστευτός, ἀλλά καί ἂν ἀκόμα πεῖ κάτι ἀληθινό, κανεῖς δέν μπορεῖ νά τό πιστέψει, ἀλλά καί γιά τήν ἀλήθεια πού λέει, ἀμφιβάλλουν οἱ ἄλλοι.

Νά λοιπόν, εἶπαμε ποιός εἶναι αὐτός πού ψεύδεται «κατά διάνοιαν» καί ποιός εἶναι αὐτός πού ψεύδεται μέ λόγια. Θέλουμε ὁμως ν' ἀναφέρουμε καί ποιός εἶναι αὐτός πού **ψεύδεται καί μ' αὐτή τήν ἴδια τή ζωή του**.

Ἐκεῖνος πού ψεύδεται μέ τήν ἴδια τή ζωή του, εἶναι αὐτός πού, ἐνῶ εἶναι ἄσωτος, προσποιεῖται ὅτι ἔχει ἐγκράτεια, ἢ εἶναι πλεονέκτης καί μιλάει γιά ἐλεημοσύνη καί ἐπαινεῖ τή συμπάθεια ἢ εἶναι ὑπερήφανος καί θαυμάζει τήν ταπεινοφροσύνη. Καί τή θαυμάζει ὄχι βέβαια γιατί θέλει νά ἐπαινεῖ τήν ἀρετή. Γιατί, ἂν τό ἔλεγε μ' αὐτό τό σκοπό, πρῶτα – πρῶτα θά ὁμολογοῦσε μέ ταπείνωση τήν ἀσθένειά του λέγοντας: «Ἀλλοίμονο σέ μένα τόν ἄθλιο, γιατί δέν ἔχω κάνει τίποτα καλό στή ζωή μου».

Καί ἀφοῦ πρῶτα θά ὁμολογοῦσε τήν ἀδυναμία του, τότε θά ἔπρεπε νά θαύμαζε καί νά ἐπαινοῦσε τήν ἀρετή. Ἀλλά ἐγκωμιάζει τήν ἀρετή, χωρίς νά ἔχει κύριο σκοπό ν' ἀποφύγει νά σκανδαλίσει τούς ἄλλους. Γιατί σ' αὐτή τήν περίπτωση, θά ἔλεγε: «Ἐγώ βέβαια, εἶμαι ἄθλιος καί ἐμπαθής, γιατί νά σκανδαλίσω καί ἄλλον; Γιατί νά βλάψω καί ἄλλη ψυχή, καί νά φορτωθῆ καί ἄλλο βάρος;».

Μ' αὐτό τό λογισμό – καί ἂν ἀκόμα ἁμάρτανε – θά εἶχε πλησιάσει κάπως τό καλό. Γιατί εἶναι χαρακτηριστικό συμπάθειας νά φροντίζουμε τόν πλησίον. Ἀλλ' αὐτός δέν θαυμάζει γιά τούς λόγους πού ἀνέφερα τήν ἀρετή, ἀλλά καταπιάνεται καί μιλάει γι' αὐτήν καί τή θαυμάζει ἢ γιά νά σκεπάσει τήν ἀσχήμια του – ἀφήνοντας νά ἐννοηθεῖ ὅτι δῆθεν καί αὐτός ἔχει κάποια σχέση μ' αὐτήν – ἢ πολλές φορές γιά νά κάνει κακό καί νά

παραπλανήσει τόν αδελφό του. Γιατί καμιά κακία, καμιά αίρεση, ούτε και αυτός ο ίδιος ο διάβολος δέν μπορεί νά ξεγελάσει τόν άνθρωπο παρά μόνο αν τοῦ παρουσιαστεῖ σάν ἀρετή, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος: «Ὁ ἴδιος ὁ διάβολος μεταμορφώνεται σέ φωτεινό ἄγγελο» (Β΄ Κορ. ια΄ : 14). Δέν εἶναι λοιπόν παράξενο ἂν καί οἱ ὑπηρέτες του μεταμορφώνονται σέ ὑπηρέτες κάθε ἀρετῆς.

Ἔτσι ἀκριβῶς καί ὁ ψεύτης, εἴτε γιατί ντρέπεται καί φοβᾶται νά μήν ταπεινωθεῖ, εἴτε, ὅπως εἶπα, γιατί θέλει νά παρασύρει καί νά ξεγελάσει κάποιον, μιλάει γιά τίς ἀρετές, καί τίς παινεύει καί τίς θαυμάζει, σάν νά ἔναι δικές του καί νά τίς ἔχει ζήσει. Αὐτός εἶναι ἐκεῖνος πού ψεύδεται μέ ὀλόκληρη τή ζωή του. Αὐτός δέν εἶναι ἄνθρωπος ἀπλός, ἀλλά διπλόπρόσωπος. Ἄλλος εἶναι μέσα του καί διαφορετικός φαίνεται. Διπλή εἶναι καί ἐντελῶς ἀξιοπεριφρόνητη ὀλόκληρη ἡ ζωή του.

Νά λοιπόν, εἶπαμε καί γιά τό ψέμα ὅτι προέρχεται ἀπό τό διάβολο. Μιλήσαμε καί γιά τήν ἀλήθεια, ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι ὁ Θεός. Ἄς ἀποφύγουμε λοιπόν, ἀδελφοί μου, τό ψέμα γιά νά γλυτώσουμε ἀπό τή μερίδα τοῦ πονηροῦ, καί ἄς ἀγωνιστοῦμε ν' ἀποκτήσουμε τήν ἀλήθεια, γιά νά ἐνωθοῦμε μ' Αὐτόν πού εἶπε: «Ἐγώ εἶμαι ἡ ἀλήθεια» (Ἰωάν. 1δ΄ :6). Ὁ Θεός νά μᾶς κάνει ἀξιους τῆς ἀληθείας Του.

[Ἀπό τό βιβλίο: «Ἀββᾶ Δωροθέου ἔργα ἀσκητικά» (ΕΠΙΣΤΟΛΗ Θ΄ σελ. 237), Ἐκδόσεις «ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ», Ἱερά Μ. Τιμίου Προδρόμου Καρέα]

(Πηγή ηλεκτ. κειμένου: hristospanagia3.blogspot.gr).

Αναδημοσίευση ἀπό: <http://alopsis.gr/λόγος-για-το-ψέμα-αββάς-δωρόθεος/>

Πηγή : <https://impantokratoros.gr>.